

MANAGEMENTAUTORITEIT EFRO VLAANDEREN

Nota aan Vlaams Departement Omgeving – Team Milieu- effectrapportage

**Betreft: Strategische Milieubeoordeling in het kader van voorbereiding
'Programma EFRO Vlaanderen 2021 – 2027'**

Bijlagen: 1. Brief EC: Environmental assessments applicable to the plans and programmes co-financed by the EU in the period 2021-2027
 2. Samenvatting draft Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027
 3. Draft Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027

1. SITUERING

Op 6 januari 2020 stuurde de Europese Commissie een brief (bijlage 1) aan alle Permanente Vertegenwoordigingen om de Managementautoriteiten van programma's in voorbereiding die onder de 'Common Provisions Regulation' vallen, te wijzen op de wettelijke vereisten van de Strategische Milieubeoordelingsrichtlijn, de Habitatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water. De Commissie verklaart in deze brief dat voor alle programma's in voorbereiding, moet nagegaan worden of al dan niet een plan-m.e.r. moet worden uitgevoerd.

In deze nota zal de Managementautoriteit van EFRO Vlaanderen haar voorstel tot beslissing hieromtrent formuleren alsook beargumenteren.

2. INHOUD

a. Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) is één van de structuurfondsen die de Europese Unie in het leven heeft geroepen om doelstellingen van het regionaal beleid te kunnen verwezenlijken. Met dit regionaal beleid wil de Europese Unie de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van regio's verkleinen.

Het Vlaamse EFRO-programma subsidieert projecten die het concurrentievermogen vergroten en de werkgelegenheid stimuleren. Het beheer van EFRO is in handen van de Afdeling Europese programma's van het Agentschap Innoveren & Ondernemen (Managementautoriteit). Naast het centraal programmasecretariaat te Brussel, werden zeven EFRO-contactpunten – 1 per provincie en 1 in de grootsteden Antwerpen en Gent - opgericht voor de projectwerving, begeleiding van (potentiële) projectpromotoren en voor de opvolging van de goedgekeurde projecten.

De Managementautoriteit stelt een operationeel programma (verder 'programma' genoemd) op dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Europese Commissie en dat geldt als een referentiedocument voor de uitvoering met aandacht voor de doelstellingen, de prioriteiten en de werking van het programma. Dit zodat het bijdraagt aan de strategie van de EU voor slimme, duurzame en inclusieve groei en aan de totstandbrenging van economische, sociale en territoriale cohesie.

Diverse actoren (bedrijven, lokale overheden, onderzoeksinstituten,...) kunnen projectvoorstellen indienen die kunnen gefinancierd worden vanuit het programmabudget, voor zover zij passen binnen de doelstellingen en investeringsprioriteiten van het programma.

In bijlage 2 kan een samenvatting van het draft 'Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027' teruggevonden worden (versie maart 2021). De volledige draft kan teruggevonden worden in bijlage 3.

b. Toetsing programma aan de m.e.r.-plicht

De Europese m.e.r.-richtlijnen zijn in Vlaamse regelgeving omgezet. Het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM), met een titel IV betreffende de 'milieueffect- en veiligheidsrapportage' (en haar wijzigingen) bevat de regelgeving met betrekking tot project-m.e.r. en plan-m.e.r.

Relevante bepalingen uit het DABM:

- Artikel 4.1.1., §1, 4°
plan of programma : plan of programma, met inbegrip van die welke door de Europese Unie worden medegefinancierd, alsook de wijzigingen ervan, dat :
 - a) door een instantie op regionaal, provinciaal of gemeentelijk niveau wordt opgesteld en/of vastgesteld of dat door een instantie wordt opgesteld om middels een wetgevingsprocedure door het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering te worden vastgesteld;
 - en
 - b) op grond van decretale of van bestuursrechtelijke bepalingen is voorgeschreven.

- Artikel 4.2.1.
Dit hoofdstuk is van toepassing op ieder plan of programma dat het kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project.

Dit hoofdstuk is eveneens van toepassing op ieder plan of programma, waarvoor, gelet op het mogelijke effect op gebieden, een passende beoordeling vereist is op basis van het Natuurdecreet.

- Artikel 4.2.2.
Volgend plan of programma valt niet onder het toepassingsgebied van dit decreet :
 - i) plan of programma dat uitsluitend bestemd is voor nationale defensie;
 - ii) financieel of begrotingsplan en -programma;
 - iii) Bepaalde plannen of programma's die worden meegefinancierd door de EU in het kader van de structuurfondsen en het Europees oriëntatie- en garantiefonds voor de landbouw.

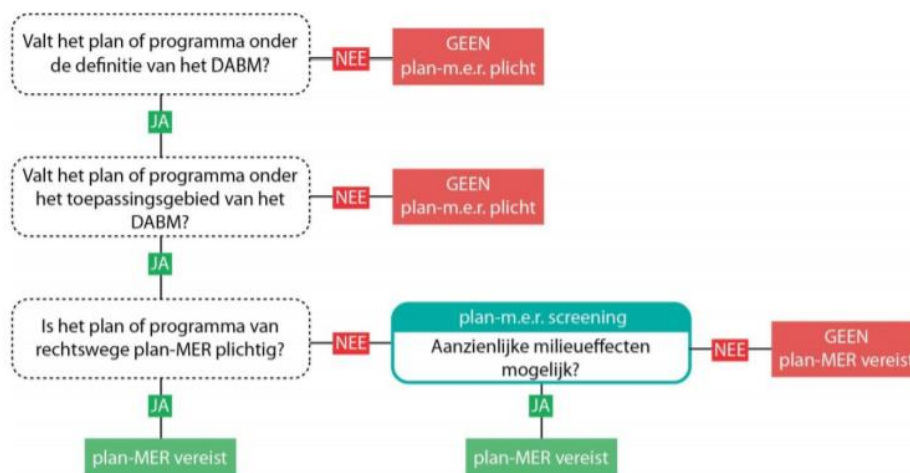
- Artikel 4.2.3.
 - i) Het plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, wordt, alvorens het kan worden goedgekeurd, aan een milieueffectrapportage onderworpen in de gevallen bepaald in dit hoofdstuk.
 - ii) Voor een plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, eerste lid, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, en dat niet het gebruik bepaalt van een klein

gebied op lokaal niveau, noch een kleine wijziging inhoudt, moet een plan-MER worden opgemaakt, wanneer :

- (1) het plan of programma betrekking heeft op landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecommunicatie, toerisme, ruimtelijke ordening of grondgebruik, en het kader vormt voor de toekenning van een vergunning voor een project opgesomd in bijlagen I, II en III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van categorieën van projecten onderworpen aan milieu-effectrapportage;
- (2) voor een ander plan of programma dan deze vermeld onder 1°, de initiatiefnemer aan de hand van de criteria die worden omschreven in bijlage I, die bij dit decreet is gevoegd, niet aantoont dat dit plan of programma geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen betreffende de beoordeling van de aanwezigheid van aanzienlijke milieueffecten.

De bepaling of een plan of programma onder de plan-m.e.r.-plicht valt, gebeurt in drie stappen:

Figuur 1: Stappenplan bepaling plan-m.e.r.-plicht

Stap 1: Valt het plan of programma onder de definitie van het DABM? (art. 4.11 §1 4° DABM)

Het antwoord op deze vraag is bevestigend indien tegelijk aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

- Decretale of bestuursrechtelijke bepalingen moeten voorschrijven dat een plan of programma wordt opgesteld en/of vastgesteld;
- Het moet gaan om een plan of programma dat door een instantie op regionaal, provinciaal of lokaal niveau is opgesteld;
- Het plan of programma moet via een wetgevingsprocedure door het parlement of de regering worden vastgesteld of door een instantie (regionaal, provinciaal of lokaal niveau) worden vastgesteld.

Analyse voor het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027:

De opmaak van het programma wordt opgelegd vanuit de Europese verordening ter verantwoording van de Europese steun aan Vlaanderen i.k.v. het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Het programma wordt opgesteld door de Managementautoriteit en vastgesteld door de Vlaamse regering. Het EFRO-programma valt m.a.w. onder de definitie van een plan of programma van het DABM.

Stap 2: Valt het plan of programma onder het toepassingsgebied van het decreet? (art. 4.2.1 en 4.2.2 DABM)

Het antwoord op deze vraag is bevestigend indien:

- Het plan of programma het kader vormt voor de toekenning van de vergunning voor een project of
- Voor het plan of programma een passende beoordeling vereist is op basis van het Natuurdecreet (art. 36).

Plannen of programma's waarvoor geen van beide bepalingen van toepassing zijn vallen niet onder het toepassingsgebied van het decreet en zijn dus ook niet plan-m.e.r.-plichtig.

De regelgeving voorziet drie uitzonderingen die maken dat een plan of programma niet onder de toepassing van het decreet valt, zelfs als het antwoord op een van bovenstaande vragen positief zou zijn. Het gaat om de drie volgende uitzonderingen:

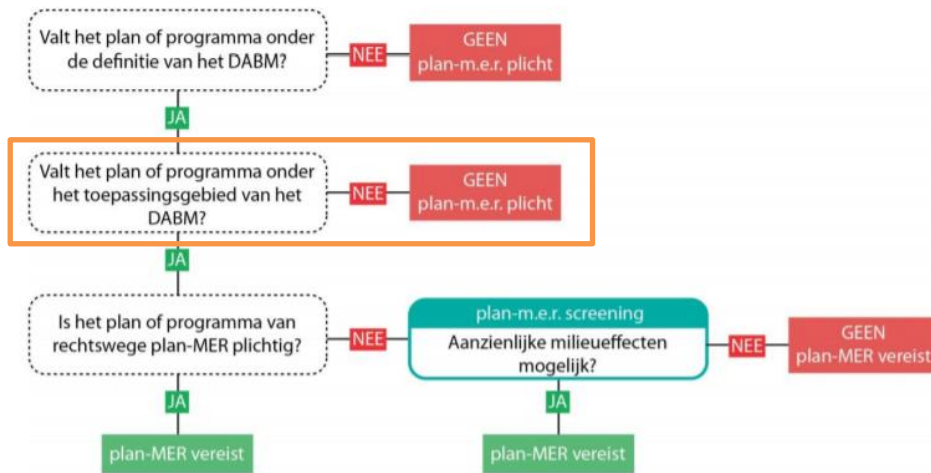
- Plannen of programma's uitsluitend bestemd voor de nationale defensie
- Financiële of-begrotingsplannen en -programma's
- Bepaalde plannen of programma's die worden meegefinancierd door de EU in het kader van de structuurfondsen en het Europees oriëntatie- en garantiefonds voor de landbouw.

Analyse voor het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027:

Het programma valt onder de bovenvermelde uitzonderingsgronden. Het programma is immers een 'financieel programma': een kader waaraan een bepaald bedrag aan EFRO-middelen is toegewezen. Dit moet vervolgens via afzonderlijke, in de toekomst nog te selecteren projecten worden geïmplementeerd. In haar guidance-document 'uitvoering van richtlijn 2001/42 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' heeft de Europese Commissie onder punt 3.63 aangegeven: "Financiële plannen en -programma's omvatten bijvoorbeeld plannen en programma's die aangeven hoe een project of activiteit zal worden gefinancierd of wie in aanmerking komen voor subsidies". Dit is precies wat het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027 inhoudt: aangeven wie in aanmerking komt voor subsidies. Overeenkomstig artikel 3 lid 8 van de Strategische Milieubeoordelingsrichtlijn en artikel 4.2.2., 2° DABM moet er ten aanzien van dergelijke financiële programma's geen Strategische Milieubeoordeling worden uitgevoerd.

Ondergeschikt kan ook aangegeven worden dat het programma geen kader vormt voor de toekenning van vergunningen. Projecten die worden geselecteerd binnen het programma, moeten tijdens hun voorbereiding en/of uitvoering onverminderd de bestaande regelgeving volgen. Het programma bevat geen criteria of modaliteiten die de goedkeuring en de uitvoering van deze projecten regelen of beïnvloeden. Het feit dat een project geselecteerd wordt in het programma, heeft geen enkele invloed op de door de projecten te doorlopen vergunningsprocedures. Het verhoogt ook niet de kans dat een vergunning zou worden verleend. De vergunningverlenende instanties gebruiken het programma niet als toetssteen. Aangezien dit programma louter financiële gevolgen heeft en geen impact heeft op de beoordeling van vergunningen, kan het geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone veroorzaken (geen betekenisvolle impact tav de natuurwaarden in de Speciale Beschermingszones, noch onvermijdbare of onherstelbare schade tav de natuurwaarden in het VEN te verwachten) en is geen passende beoordeling vereist.

Het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027 valt aldus niet onder het toepassingsgebied van de plan-m.e.r.-regelgeving.

Figuur 2: Stappenplan bepaling plan-m.e.r.-plicht voor het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027

3. VOORSTEL VAN BESLISSING

De brief van de EC verduidelijkt dat een programma als 'Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027' binnen de definitie "plannen en programma's" valt zoals opgenomen in de Strategische Milieubeoordelingsrichtlijn. Ook de eigen analyse (stap 1) bevestigt dat het programma onder de definitie van plan of programma valt, zoals gedefinieerd in het DABM.

Echter, op basis van haar verdere analyse (stap 2) concludeert de Managementautoriteit dat de opmaak van een plan-m.e.r. niet vereist is voor het Programma EFRO Vlaanderen 2021-2027. Dit programma is immers een financieel programma. Ondergeschikt wordt bovendien vastgesteld dat het programma weliswaar een financiële ondersteuning voor potentiële activiteiten in enkele van de in artikel 4.2.3 van het DABM genoemde sectoren kan inhouden, maar geen kader schept voor de toekenning van toekomstige vergunningen, noch voor een verkorting en/of versnelling van de standaardprocedures. Er is geen passende beoordeling vereist. Het programma valt bijgevolg niet onder het toepassingsgebied van het DABM en is bijgevolg niet plan-m.e.r.-plichtig.